

VADSTENA
KOMMUN

RIKTLINJER FÖR MARKUPPLÅTELSE PÅ OFFENTLIGA PLATSER OCH TORGHANDEL

VADSTENA
KOMMUN

Versionshistorik

Datum	Beskrivning	Uppföljning
2021-05-18	Antagen	Vid behov
2023-04-18	Reviderade	
2024-03-19	Reviderade	
2024-12-17	Reviderade	Vid behov

VADSTENA
KOMMUN

RIKTLINJER FÖR MARKUPPLÅTELSE PÅ OFFENTLIGA PLATSER

Innehåll

Bakgrund	3
Offentlig plats.....	3
Krav på polistillstånd	3
Avgifter	3
Generella riktlinjer	3
Evenemang	4
Gatumusik	4
Uteserveringar	4
Gatupratat	6
Varuexponering vid butik.....	7
Affisivering.....	8
Affisivering i samband med val och arrangemang.....	9
Valbodar	11
Food trucks.....	12
Uthyrningsverksamhet av kanoter och kajaker	13
Byggnadsställning, tillfälligt upplag och container.....	14
Uppföljning och kontroll	14
Torghandel	15

**VADSTENA
KOMMUN**

Bakgrund

Den offentliga platsen tillhör alla och den är allmänhetens plats som tillfälligt kan brukas för annat ändamål. Dessa riktlinjer är framtagna för att ge stöd till de som önskar nyttja offentlig plats i Vadstena kommun. Riktlinjerna ska också underlätta för samhällsbyggnadsförvaltningen vid handläggning och yttrande till polismyndigheten.

Offentlig plats

Offentliga platser i Sverige är enligt ordningslagen allmänna vägar, gator, torg, trottoarer, parker och platser som i detaljplan redovisas som allmän plats. Det finns även andra områden som enligt Lokala ordningsföreskrifter för Vadstena kommun jämställs med offentlig plats, till exempel kommunens badplatser och friluftsområden. Den offentliga platsen ägs oftast av kommunen.

Krav på polistillstånd

Enligt 3 kap 1 § Ordningslagen (1993:1617) krävs i princip alltid Polismyndighetens tillstånd för användande av offentlig plats. Ansökan ska göras på en särskild blankett som finns hos polisen eller via polisens e-tjänst. Kommunen fungerar som remissinstans åt polisen.

Innan ansökan skickas till polisen är det lämpligt att kontakta samhällsbyggnadsförvaltningen i Vadstena kommun för att kontrollera att val av plats och utformning är lämplig. Tänk på att handläggningstiden kan variera både hos kommunen och Polismyndigheten, så var ute i god tid.

Avgifter

Polismyndigheten tar ut en ansökningsavgift och kommunen tar ut en avgift för markupplåtelse enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige.

Avgiften för markupplåtelse debiteras utifrån angiven tidsperiod i polistillståndet så snart det har beviljats. El debiteras i förekommande fall i efterhand efter faktisk förbrukning.

Upplåtelser av mindre art och under kortare tid till icke kommersiell verksamhet som till exempel ideella föreningar och organisationer, skolklasser, samhällsinformation, samt humanitära organisationer och föreningar är avgiftsbefriade.

Generella riktlinjer

Syftet med riktlinjerna är att kommunens offentliga platser ska vara trivsamma, trygga och tillgängliga för alla som vistas där. Kommunen bedömer alltid en ansökan om markupplåtelse utifrån hänsyn till omgivningen och det allmännas intresse. Det kan röra sig om trafik, stadsbild, pågående markanvändning, miljö, eventuella störningar eller risk att bestående skador på markbeläggning, träd eller planteringsytor uppstår. Särskilda villkor kan behöva anges i upplåtelsen för att säkra miljön för gångtrafikanter och

**VADSTENA
KOMMUN**

tillgänglighet för rörelsehindrade eller synskadade personer. I centrala Vadstena ska hänsyn också tas till helhetsintrycket och upplevelsen av den kulturhistoriskt värdefulla miljön.

Evenemang

Evenemang kräver alltid polistillstånd. Plats tilldelas av kommunen med en karta. Om eventet kräver någon avstängning av gator eller parkeringsplatser ska kommunen meddelas. Tänk på att det är sökandes ansvar att få in alla tillstånd som krävs för verksamheten.

- ✓ Ta kontakt med samhällsbyggnadsförvaltningen i tidigt skede för information och rådgivning.

Gatumusik

Gatumusiker får endast spela på en och samma plats under två timmar per dag. Efter två timmar måste musiker flytta till en annan plats, utom hörhåll från den tidigare platsen. Gatumusik är tillåtet vardagar klockan 10 -18 och lördagar - söndagar klockan 10 – 15. Det är inte tillåtet att använda högtalare. Om dessa regler följs krävs inte polistillstånd. Högtalare kräver polistillstånd.

Uteserveringar

För att få anordna en tillfällig uteservering till restaurang/café på offentlig plats krävs polistillstånd. Utifrån ansökan, som bifogas remissen från polismyndigheten, bedömer samhällsbyggnadsförvaltningen lämpligheten för tillstånd.

Vid planering av en uteservering ska alltid hänsyn tas till annan verksamhet på platsen. Uteserveringar får till exempel inte blockera eller försämrade utrymningsvägar. Uteserveringarna ska upplevas som en del av torg- eller gaturummet och ge ett lätt och luftigt intryck. Eftersom serveringarna är en del av det offentliga rummet får de inte påverka miljön med starka färger eller reklam. All möblering och utsmyckning ska finnas inom den tillåtna ytan för serveringen. Tänk på att markiser är bygglovpliktiga. Rådgör med samhällsbyggnadsförvaltningen inför en ny uteservering.

Uteserveringar bidrar till att skapa en levande stad och attraktiva offentliga rum. Brukligt är att säsongen för uteserveringar är från april till slutet av september, men längre tid kan beviljas under vissa omständigheter. Ansökningarna beviljas för ett år i taget.

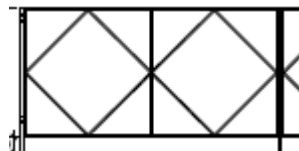
Villkor för markupplåtelse för uteservering:

- ✓ Uteserveringar med alkoholtillstånd ska avgränsas med staket som är väl anpassat och smälter in i miljön. Inramningen runt uteserveringen ska vara enkel och ge ett öppet och luftigt intryck. Staket ska vara 0,8 – 1,0 m högt och ha en nedre tvärså 0,1 – 0,3 m över mark som ledstråk för synskadade. Staketet bör vara konstruerat i smide eller järn. Staketet ska vara löstagbart. Det är inte tillåtet att borra eller göra hål i markunderlaget utan kommunens godkännande.

VADSTENA
KOMMUN

Exempel på lämpligt staket:

- ✓ Staket bör målas i RAL 7021.
- ✓ Om inget alkoholtillstånd ska sökas, behövs inramning endast på kortsidorna. Inramningen kan då vara av enklare karaktär, med rep, staket eller växtkrukor.
- ✓ Rep som inramning bör vara av en grövre variant för att synskadade ska kunna känna det.
- ✓ Reppollare bör målas i RAL 7021.
- ✓ Entrén till uteserveringen ska vara minst 1,0 m bred.
- ✓ Möblerna på uteserveringen ska placeras direkt på marken.
- ✓ Möbler och bord bör utgöras av lätta möbler i smide, metall eller trä för att inte bli för dominerande. Plastmöbler är inte tillåtet.
- ✓ Färgsättning på möbler ska anpassas till omgivningen.
- ✓ Möbler där bänk och bord sitter ihop är inte tillgängliga och bör undvikas på uteserveringar.
- ✓ Parasoller eller markiser får inte sticka ut utanför uteserveringen.
- ✓ Markis och parasoller ska vara tillverkade av tyg och ge ett luftigt intryck.
- ✓ Färgsättning på parasoller och markiser ska vara i neutrala färger, naturvit eller beige, till exempel RAL 1013.
- ✓ Reklam på parasoller och markiser är inte tillåtet.
- ✓ Tänk på att söka bygglov för markiser och andra eventuellt bygglovpliktiga anordningar.
- ✓ Efter tillståndstidens slut ska ytan återställas och alla anordningar för markiser eller parasoller plockas bort. Undantag kan i enstaka fall beviljas.

VADSTENA
KOMMUN

Gatupratare

Gatupratare kräver i princip alltid tillstånd enligt ordningslagen. För placering i enlighet med nedanstående krav gäller undantag från polistillstånd på den del av Storgatan som är gångata, den del av Hovsgatan som är gångata (mellan Rådhusorget och Knivsmedsgatan) samt längs fasader runt Rådhusorget, Stora torget och Torggatan.

- ✓ Gatuprataren ska placeras i direkt anslutning till den butik eller rörelse som reklamen avser och endast på den yta som är belagd med smågatsten.
- ✓ Gatuprataren får ställas ut endast under verksamhetens öppettider och ska tas in vid stängningsdags.
- ✓ Gatupratare får inte hindra gångtrafikanter eller vinterväghållning och inte vara fast förankrad.
- ✓ Gatupratare får inte placeras så att de utgör en olycksrisk.
- ✓ Gatupratare ska vara godkänd från tillgänglighetssynpunkt, svart och av modell enligt nedan.

VADSTENA
KOMMUN

Varuexponering vid butik

Exponering av varor utanför den egna butiken är en del av stadslivet, särskilt på sommaren. Varubord och klädställningar kräver polistillstånd. För varuexponering i enlighet med nedanstående krav gäller undantag från polistillstånd på den del av Storgatan som är gågata samt den del av Hovsgatan som är gågata (mellan Rådhusorget och Knivsmedsgatan) samt längs fasader runt Stora torget och Torggatan.

- ✓ Varor ska placeras i direkt anslutning till egen butik och endast på den yta som är belagd med smågatsten.
- ✓ Varor får ställas ut endast under öppettider och ska tas in vid stängningsdags.
- ✓ Varor får inte hindra gångtrafikanter eller vinterväghållning.
- ✓ Varor får inte placeras så att de utgör en olycksrisk.
- ✓ För skyltar inom samma yta gäller vad som står under avsnittet Gatupratare, sidan 6.

VADSTENA
KOMMUN

Affisivering

Vadstena kommuns lokala ordningsföreskrifter föreskriver följande:

- ✓ Affisivering, annonser eller liknande anslag får inte utan tillstånd av Polismyndigheten sättas upp på sådana husväggar, staket, stolpar, träd, busskurer eller liknade som vetter mot offentlig plats.
- ✓ Tillstånd behövs inte för att sätta upp anslag på tavlor, pelare eller andra liknade anordningar som är avsedda för detta ändamål.
- ✓ Tillstånd från polismyndigheten krävs inte för näringsidkare att sätta upp annonser och andra tillkännagivanden som avser näringsidkarens rörelse på byggnaden där rörelsen finns.

Affisivering, vepor och banderoller är tillfälliga i sin karaktär. Denna typ av reklam kan tillåtas i samband med kampanjer och evenemang som har betydelse för Vadstena kommun. Val av plats görs i samråd med kommunen och beviljas endast under en begränsad tid.

- ✓ Ta alltid kontakt med kommunen för rådgivning inför affisivering.
- ✓ Förutom polistillstånd kan bygglov krävas för åtgärden.

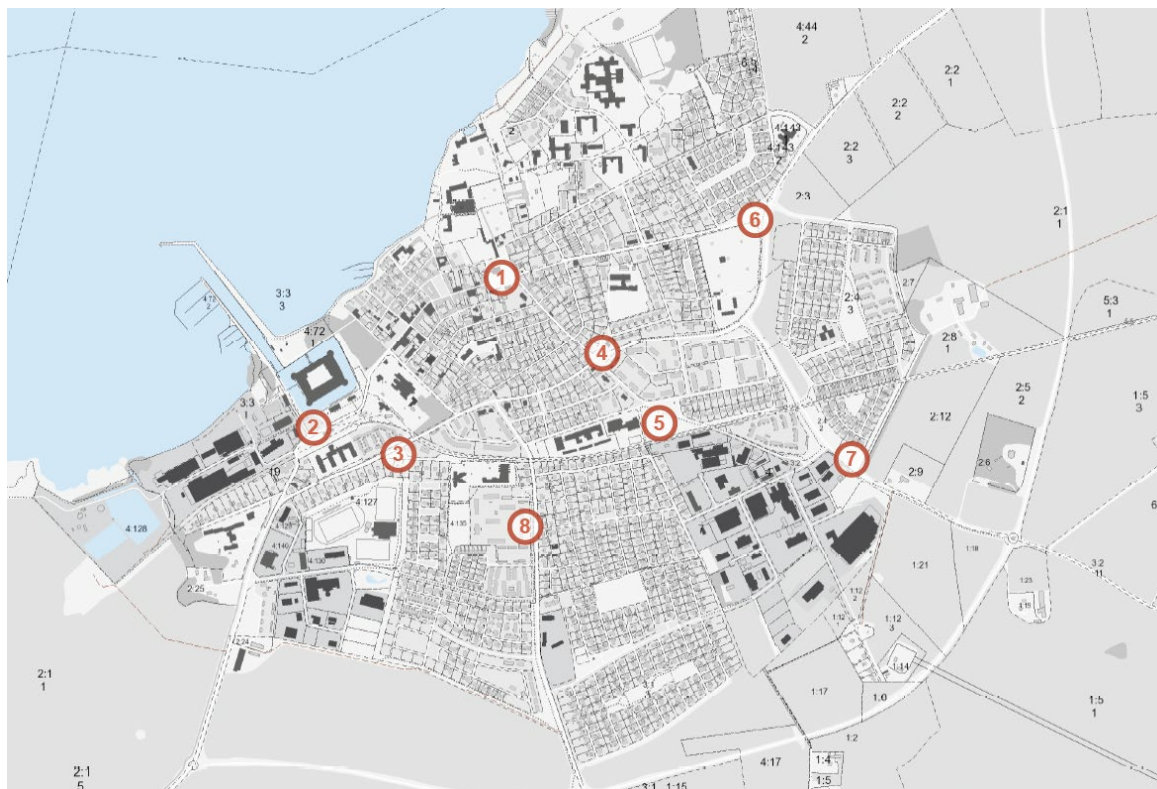

VADSTENA
KOMMUN

Affischering i samband med val och arrangemang

Affischering inför allmänna val tillåts från och med sex veckor före valet och ska tas bort efter valet. Särskilda platser anvisas av kommunen i polistillståndet.

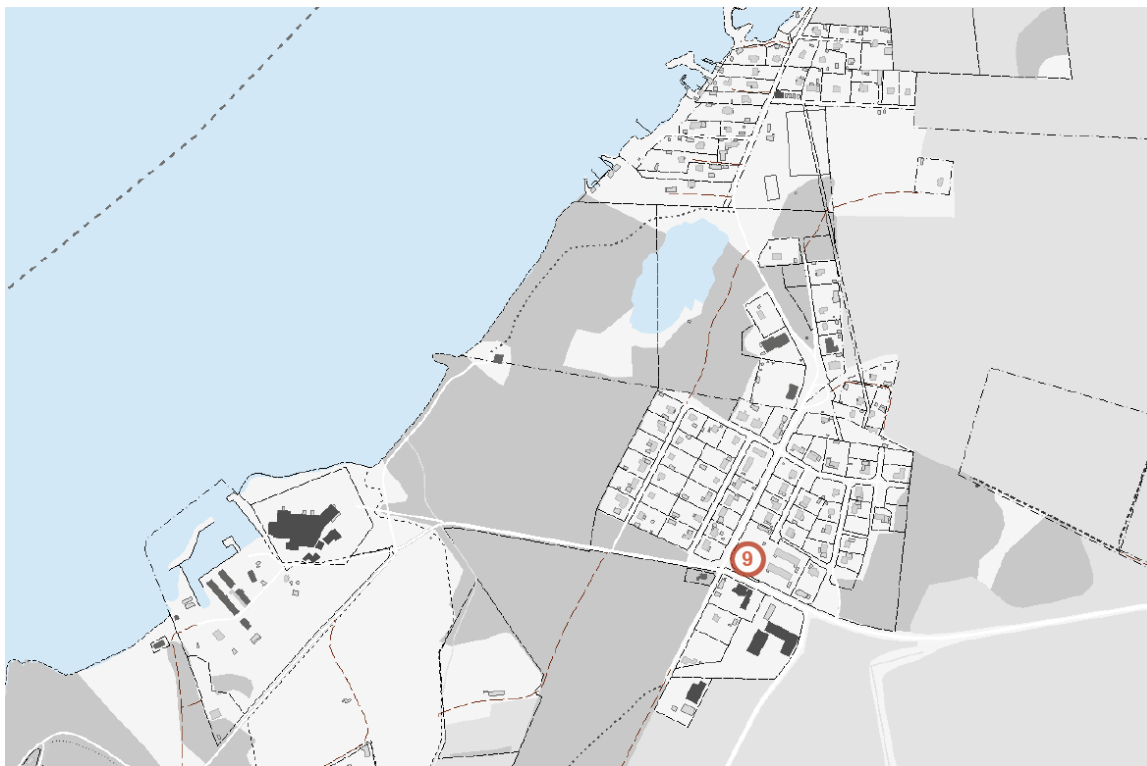
Anvisade platser för affischering vid arrangemang eller inför val:

1. Gräsyta vid Storgatan mitt emot Rødtornet
2. Del av gräsyta vid korsningen Järnvägs-gatan/Hamngatan
3. Gräsyta vid korsningen Södra vägen/Kungsvallavägen
4. Gräsyta vid korsningen Birgittas väg/Skänningegatan (mitt emot brandstationen)
5. Cirkusplatsen
6. Gräsyta korsningen Birgittas väg/Motalagatan
7. Gräsyta mellan Skänningevägen och Beckasinsvägen
8. Gräsyta längs Hovsvägen

VADSTENA
KOMMUN

9. Gräsyta korsningen Borghamnsvägen/Hovanäsvägen

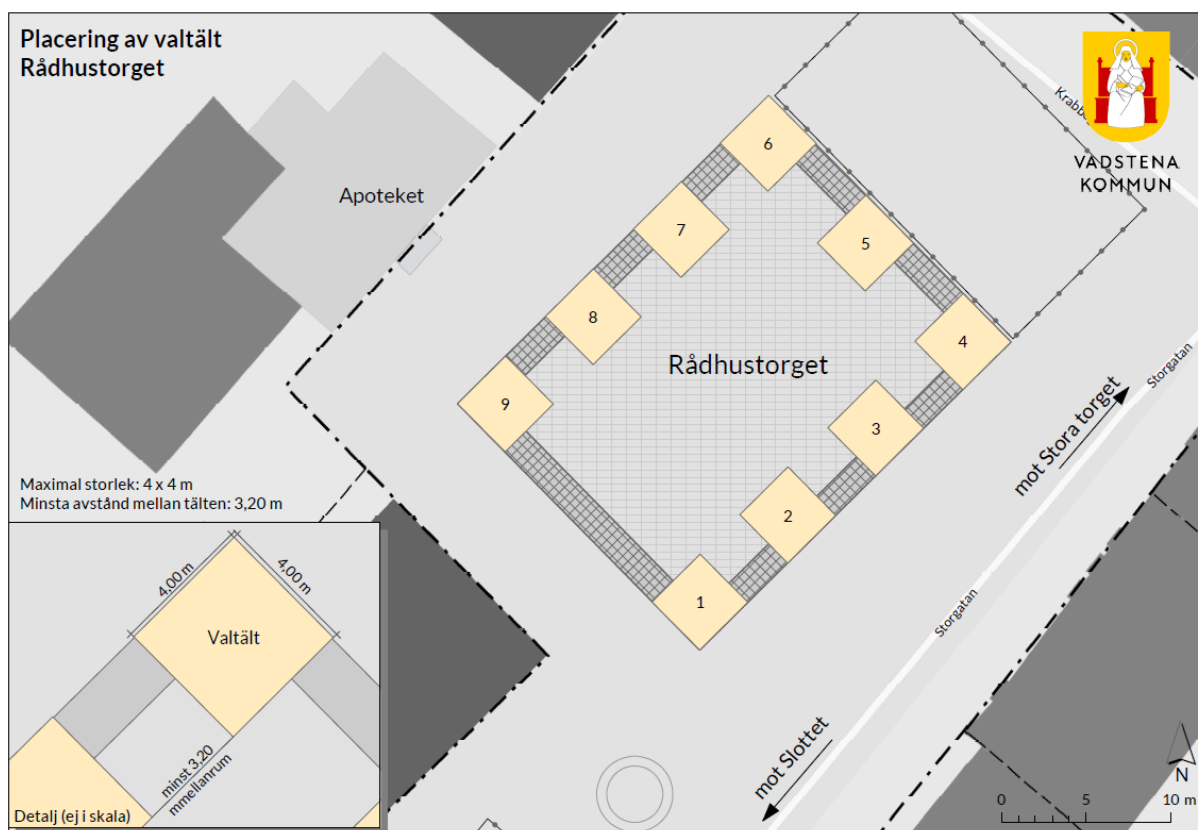
VADSTENA
KOMMUN

Valbodar

Uppställning av valbodar och valtält (typ partytält) kräver polistillstånd. Markupplåtelse för valbodar eller valtält ges för en yta om max 20 m² i vilken även vistelseyta ska ingå. Bodar större än 15 m² och/eller över 3 m i nockhöjd kräver bygglov.

- ✓ Bodar tillåts inte på Stora torget eller Rådhusorget.
- ✓ Tillfälliga valtält tillåts på särskild anvisad plats på Rådhusorget eller efter bedömning på ansökt plats, under förutsättning att de tas bort dagligen.

Vadstena kommun hänvisar plats i Övre hamnparken för valbodar som ska stå även nattetid. Markupplåtelse för sådan valbod medges för max sex veckor före valet till och med en vecka efter valet.

VADSTENA
KOMMUN

Food trucks

På Järnväggsgatan, vid röda magasinet (se karta nedan) finns två platser för food trucks med vardera 20 ampere. Markupplåtelse för food truck kräver polistillstånd. Ta kontakt med samhällsbyggnadsförvaltningen inför ansökan hos polisen, för information om vilken plats för markupplåtelse som kan tilldelas.

Vid de tillfällen då efterfrågan på plats är hög begränsas markupplåtelser i normalläget till max en vecka i taget, med uppehåll om minst två veckor däremellan. Tid för uppställning är klockan 10.00 – 22.00 och därefter ska bilen avlägsnas. Det är inte tillåtet att ordna uteservering vid food trucks. Avfallsbehållare ska finnas vid fordonet och städning av ytan ska ske vid dagens slut.

VADSTENA
KOMMUN

Uthyrningsverksamhet av kanoter och kajaker

- ✓ Plats för uthyrningsverksamhet finns vid Birgittastranden, enligt kartan nedan. Uthyrningsplats kräver polistillstånd.
- ✓ För markupplåtelse ställs krav på en god utformning av anordningen. Den ska utgå från och vara anpassad i färg och form till stadsrummets karaktär och utformas så att den tillför kvaliteter till platsen.
- ✓ Anordningen får inte inkräkta på allmänhetens tillgänglighet till stranden.
- ✓ Hänsyn ska tas till vegetation såsom träd och buskar.
- ✓ Den upplåtna ytan ska hållas ren och välvårdad och marken ska skyddas från skador.
- ✓ Bild och skiss på anordningen ska bifogas ansökan till polisen för att en bedömning av utformning och gestaltning ska kunna göras.
- ✓ Kontakta samhällsbyggnadsförvaltningen inför ansökan hos polisen.

Ungefärlig avgränsning av område lämpligt för småbåtsuthyrning vid Birgittastranden.

VADSTENA
KOMMUN

Byggnadsställning, tillfälligt upplag och container

Tillstånd hos polisen ska alltid sökas för uppställning av byggnadsställning, skylift, container eller tillfälligt upplag, i samband med anläggningsarbete och byggnation. Tillstånd kan medges för kortare tid.

Uppföljning och kontroll

Polisen är tillsynsmyndighet, men Vadstena kommun har rätt att återkalla markupplåtelsen om villkoren i markupplåtelsen inte efterlevs.

- ✓ Om ytor inte återställs efter upplåtelsen har kommunen rätt att utföra återställandet på användarens bekostnad.
- ✓ Om skador uppstår, om markupplåtelsen innebär extra renhållning eller vid elavbrott orsakat av att food trucken drar för mycket ström i förhållande till kapaciteten i uttaget utför Vadstena kommun nödvändiga åtgärder på användarens bekostnad.
- ✓ Om gatupratarer eller andra tillståndspliktiga anordningar inte har ett beviljat tillstånd har kommunen rätt att plocka bort dem och begära ersättning för kostnaderna.
- ✓ Om rättelse inte sker omedelbart efter polisens eller kommunens påpekande återkallas tillståndet med omedelbar verkan. Misskötsel kan komma att tas in i bedömningen vid kommande ansökningar om tillstånd.
- ✓ Tänk på att det kan krävas andra tillstånd i samband med din markupplåtelse, som till exempel bygglov, lov för alkoholservering, hantering av brandfarlig vara eller livsmedelshantering.
- ✓ Ta gärna kontakt med samhällsbyggnadsförvaltningen för råd inför din ansökan om markupplåtelse!

Ansökan om markupplåtelse görs via polisens webbplats:

<https://polisen.se/tjanster-tillstand/tillstand-ansok/>

**VADSTENA
KOMMUN**

Torghandel

Det krävs inget polistillstånd för torghandel i Vadstena. Plats för torghandel finns på Stora torget och bokas av torghandlaren helgfria onsdagar och fredagar samt lördagar. En eller flera torghandelsdagar kan bokas samtidigt.

Elkapaciteten på Stora torget är begränsad och food trucks och motsvarande hänvisas därför till annan plats enligt rubrik för food trucks ovan.

Mer information om vad som gäller finns i kommunens lokala ordningsföreskrifter för torghandel.

Avgifter

Torghandelsplatser debiteras i samband med bokning av plats.

Kontaktuppgifter till samhällsbyggnadsförvaltningen, Vadstena kommun:

samhallsbyggnadsnamnden@vadstena.se

Växel 010 234 70 00